

Digital fagdag for observasjonskompetanse og NEWS-instruktører

Vitale målinger og observasjoner
knyttet til bokstaven C.

Camilla Jenshus & Richard Hardeland Skåra

30.10.25

Om oss

Introduksjon

	CIRCULATION Sirkulasjon	• Hud ▶ blek, kald, clam? • Blålige negler på fingre/tær (perifer cyanose) • Kapillær fyllingstid ▶ Puls (reg/ureg) ▶ Blodtrykk (BT) • Væskeinntak/væsketap (diurese, oppkast/diare o.l.) • Indre/ytre blødninger (tap av blodvolum)	▶ Heve bena (kortvarig effekt) ▶ Væsketilførsel ▶ Væske pr. os (v/dehydrering) ▶ Væske iv/væsketøt (v/sirkulasjonssvikt) ▶ Vurdere urinkateter (etter lokale retningslinjer)
---	-----------------------------------	--	---

Bilde: generert av KI

Hva er egentlig kapillærfylling?

Er det noen feilkilder vi skal være oppmerksomme på?

Hvordan måler du puls?

Hva er du ekstra oppmerksom på?

Fordeler og ulemper med manuelt og automatisk måling?

Er det noe spesielt vi trenger å være oppmerksom på når vi skal måle blodtrykket ?

Blødning

Hva gjør vi med en blødning?

Hvilke tiltak kan være aktuelle?

Spesielle forhold

- Eldre/rus/utviklingshemmede har redusert reservekapasitet
- Medikamenter
- OBS! Kan ha andre symptombilder

Eldrepersoner

Redusert elastisitet i arterieveggen

- Høyere pulstrykk, øker hjertets pumpearbeid og påvirker dermed også blodtrykket

Økt risiko for diastolisk hjertesvikt

- høyt blodtrykk, akutt lungeødem eller atriflimmer

Ortostatisk blodtrykkfall-> økt fallfare

Andre symptomer enn normalt

Medikamenter påvirker sirkulasjonen

Økt fare for sepsis

Redusert reservekapasitet

Personer med rusproblemer

Økt risiko for sykdommer i hjernen (hjerneslag), i nervesystemet, høyt blodtrykk, hjertearytmier samt leversykdommer

Alkohol er vanndrivende -> væskemangel og dehydring

Store mengder alkohol -> elektrolyttforstyrrelser

- Tap av matlyst, kvalme og hodepine. Oppkast, bevissthetsforstyrrelse og akutt forvirring.

Personer med psykiske lidelser

Angst symptomer liggende symptomer som hjerteinfarkt

- åndenød, trykkende følelse og smerte over brystet

Se totalbildet!

Personer med utviklingshemming

Større andel med hjerte og kar sykdommer.

sårbare for akutte forverringar av hjertefeil som tidligere ikke har gitt symptomer

Redusert immunitet -> økt fare for infeksjoner

- mellomøret, luftveiene og gastrointestinalkanale

- **Hva engasjerte spesielt?**
- **Hvordan fange opp endringer i bokstaven C?**
- **Hvilke tiltak kan man gjøre på C i daglige observasjoner og ved akutte endringer?**